

O vzťahu Obradu posvätenia človeka k Slovu

Posledný článok hovoril o vzťahu konfirmácie k Slovu. V Spoločenstve kresťanov je konfirmácia vždy spojená s Obradom posvätenia človeka, ktorý mladiství prvý raz prežívajú v úplnosti aj s prijímaním. Tým sa im otvára cesta, aby k osobnému vzťahu k slovu pomaly získavali aj osobný vzťah k Slovu, k Logu, teda k božským tvorivým silám, ktoré sa nám najprv zjavujú v reči. To isté platí samozrejme pre každého človeka, nezávisle na tom, či prijal konfirmáciu alebo nie.

Aby sa to mohlo naplňať, je neodvratnou zásadou, že slovo znie pri celebrowaní z úst ozajstného človeka a nie prostredníctvom niektorých technických zariadení. Iba tak môže slovo byť živé. Človek, ktorý text číta alebo o ňom premýšľa, môže samozrejme tiež mať určitý zážitok, ale ten bude o niečo menej reálny než pri celebrowaní. Môžno tak pochopí určité nejasné miesto, alebo prežíva krásu textu či niečo podobné, ale bývajú to osobné, aj keď často veľmi pekné zážitky. Pri celebrowaní sa však odohráva niečo objektívne. Zúčastňujú sa ho akosi z druhej strany duchovné bytosti, takže obrad neprináša iba duševné povznesenie, ale je svetovým dianím.

To vyžaduje určitú vážnosť a zodpovednosť, najprv samozrejme zo strany celebrowajúceho kňaza. K príprave na kňazské svätenie patrí to, že kňaz si získa istú citlivosť pre túto stránku celebrowania. Časom sa z toho môže vyvinúť jasnejšie vedomie či akási spolupráca človeka so svetom duchovných bytostí. Aj ten, kto obrad „iba“ počúva, môže vyvinúť rovnaké vedomie podľa toho, ako má vyvinuté vnútorné zmysly. To však nie je nutné. Už samotná účasť má význam.

Ako sa teraz odohráva ono oživovanie nášho vzťahu k slovu, aby sme v ňom niekedy začali vnímať Slovo či Logos? Obrad posvätenia človeka má štyri veľké časti, v ktorých sa nám vždy môže otvárať zážitok inej stránky slova. Prvá časť je zvestovanie evanjelia. Tu sme ešte blízko bežnému životu, kde slovo nám v istom kontexte niečo oznamuje. Má zmysel. V evanjeliu je to rovnaké, ale zmysel sa voči bežnému životu rozširuje. Keď napríklad počúvame o „osudoch“ semien, ktoré rozsieva rozsievateľ, vieme, že sa nevzťahujú na vonkajšie semená, ale na slovo Kristovo. „Osudy“ semien sú obrazom osudu Kristovho slova v ľudských dušiach. Vonkajšie dianie ukazuje obrazom na niečo skryté, neviditeľné, čo však má veľký význam pre rast našej duše. Alebo keď počúvame vetu: „Ja som svetlo sveta“, vieme, že sa nevzťahuje na vonkajšie slnko, ako ho vidíme očami. Veta nás vyzýva premýšľať hlbšie. Aj keď evanjelium rozpráva o vonkajších udalostiach, je v nich vždy aj istý hlbší, duchovný zmysel, ktorý neoslovuje len rozum, ale aj cítenie a vôľu.

V druhej časti Obradu posvätenia, v obetovaní, sa nám otvára nová skúsenosť. V tejto časti je text stále rovnaký, takže po istom čase ho poznáme a nemusíme toľko obracať pozornosť na jeho obsah. To uľahčuje pozorovanie, že slovo nemá iba zmysel, ale aj silu. Táto sila sa ukazuje v rôznych rytmoch, ako sú napríklad jamb, trochej a ďalšie. Cez rytmy pozorujeme, keď sa niečo akoby zhusťuje či uvoľňuje, stúpa či klesá a podobne. V bežnom prozaickom texte to nezohráva rolu, v básni však áno. Rytmus sprostredkúva istú náladu: ľahkosť či ťaž, zhusťovanie či uvoľňovanie. V týchto náladách sa zjavuje pôsobenie živlov, ako ich môžeme pozorovať napríklad v oblakoch: stratus – ťaž, kumululus – ľahkosť, cirrus – pokoj, búrka – dramatičnosť. Text obradu v obetovaní nie je zvlášť rytmický, ale dýcha v atmosfére týchto rôznych rytmov. Slovo sa tak javí ako živšie a tvorivejšie a zjavuje nám prvú oblasť nadzmyslových síl, ktoré pôsobia v slove.

V ďalšej časti, v premieňaní, sa približujeme sfére, ktorá otvára opäť inú kvalitu: zvnútornenie. Môžeme pozorovať, že na začiatku tejto časti nastáva stále hlbšie ticho, ako by sa duše prítomných nevedomky pripravovali na to, aby dokázali začuť niečo, čo je možné „počuť“ až za tichom. Akému svetu sa takto približujeme? Je to svet ozajstného duševného zvnútornenia, ktoré sa v slove prejavuje cez samohlásky. Najjasnejšie sa zjavuje v citoslovcich: ó, á, ú a ďalších. Sú to čisté duševné gestá. Krátko po začiatku premieňania zaznieva v texte viackrát veľmi výrazne slovo: **On**. Zaznieva v ňom celá oddanosť Kristovi, úcta a otvorenosť voči jeho prítomnosti. To je jeden príklad, kde onú vnútornosť môžeme jasne uchopiť. V podstate je celá časť premieňania predchnutá touto náladou a slovo začína akoby vnútorne žiť.

V poslednej časti Obradu posvätenia sa dušou približujeme sfére, kde pôsobia najmocnejšie sily slova, alebo samotného božského tvorivého Slova. Zjavujú sa nám v spoluhláskach: b, n, v a všetkých ďalších. V každej spoluhláske sa vyjadruje akýsi tvorivý pohyb, ktorý zanechá niečo ako tvar. Ten môže byť vonkajší alebo duševný. V hebrejčine má hláska „b“ meno „beth“, čo znamená „dom“. Pekne vyjadruje pohyb vytvárania vnútorného priestoru. Niečo podobné vyjadruje napríklad slovo „balit“. Hláska „n“ vyjadruje krátky dotyk a vyskytuje sa v slovách a slabikách negácie: „nie, ne-“. Ale aj pri niečom „novom“ je treba doterajšie miesto opustiť. Hláska „v“ vyjadruje plynúci pohyb: „vietor veje“. To sú iba náznaky, ktoré si môžeme oživiť napríklad prostredníctvom eurytmie. V poslednej časti Obradu posvätenia však – nevedomky alebo už vedomejšie – žijeme vo sfére, kde tieto sily spoluhlások majú svoj domov. Kým vlastne sú?

Dnešný človek už zvyčajne nevie o tom, že sa za hláskami skrývajú božské bytosti, ktoré kedy si mali aj skutočné meno. Niekedy v starých dobách – tak to Rudolf Steiner raz povedal kňazom – sa ľudia chovali voči nim veľmi nenáležite, očíslovali ich ako väzňov a zabudli na ich božský pôvod. Reč sa následkom toho stala iba obyčajným nástrojom pre vyjadrenie vonkajších pozorovaní alebo abstraktných myšlienok. Dnes však nastal čas, aby ľudstvo si znova získalo toto vedenie o vysokých božských bytostiach, ktoré v súčinnosti stvorili svet v jeho nesmiernej bohatosti. Akoby výťažkom celého pozemského stvorenia je ľudské telo s krvou, prúdiacou v ňom. V Obrade posvätenia človeka sú zastúpené chlebom a vínom. Keď sa s nimi spojíme, požijeme „výťažok“ celého stvorenia, a tvoriace bytosti môžu opäť ožiť v nás ako Slovo. Obrad posvätenia človeka sa nám ukazuje ako cesta, vedúca k najvyšším silám Slova, ktoré sprvu cítime, ale stále viac môžeme chápať aj plným vedomím.

Frank Peschel